

Pedagogisch beleid ViaViela

Veilig en ontwikkelingsgericht met oog voor de eigenheid van het kind

Pedagogisch beleid ViaViela

Je hebt gekozen voor gastouderopvang bij Gastouderbureau ViaViela. Je vertrouwt de zorg van je kostbaarste bezit toe aan een gastouder die bij ons is aangesloten. Wij nemen dit vertrouwen uiterst serieus. Jij en je kind kunnen rekenen op de allerbeste zorg! Wij zien erop toe dat onze gastouders handelen volgens dit pedagogisch beleid en begeleiden onze gastouders hierin.

Doordat onze gastouders de opvang verzorgen in een kleinschalige en huiselijke omgeving, zijn zij in staat om een veilige gehechtheidsrelatie met het kind op te bouwen (naast de gehechtheidsrelatie met de ouders), zodat kinderen zich veilig voelen en de wereld kunnen gaan ontdekken. Onze gastouders hebben oog voor de eigenheid van het kind. Alle kinderen zijn welkom bij ViaViela. Ook de kinderen die extra zorg nodig hebben. Samen met de gastouder kan jouw kind op zoek gaan naar dat wat hem/haar boeit als aangrijpingspunt voor talentontwikkeling. Samen ontdekken waar het kind goed in is, om van daaruit zelfvertrouwen te ontwikkelen en verder te werken aan alle ontwikkelingsgebieden.

Onze gastouders werken vanuit deze kernwaarden:

- **Veilige hechting**
- **Oog voor de eigenheid van het kind**
- **Talentontwikkeling**

Dit pedagogisch beleid biedt uitgangspunten voor het pedagogisch handelen van onze gastouders. Aangezien iedere opvangsituatie anders is, zullen er onderlinge verschillen zijn. Onze gastouders hebben zich het pedagogisch

handelen, zoals beschreven in dit plan, eigen gemaakt. Daarnaast zorgt dit pedagogisch beleidsplan ervoor dat onze gastouders op een deskundige manier inhoud geven aan een veilige en ontwikkelingsgerichte opvang.

De vier pedagogische basisdoelen van prof. J.M.A. Riksen-Walraven, zoals genoemd in de Wet Kinderopvang, bepalen hoe onze gastouders in de praktijk handelen:

- 1. Bieden van emotionele veiligheid**
- 2. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke competentie**
- 3. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van sociale competentie**
- 4. Overdragen van waarden en normen**

Op de volgende pagina's van dit Pedagogisch Beleidsplan gaan we dieper in op deze basisdoelen en hoe onze gastouders hier invulling aan geven.

Van 1998 tot 2001 was Marianne Riksen-Walraven hoogleraar pedagogiek voor de kinderopvang. Het opvoeden van kinderen in de kinderopvang wordt sinds die tijd erkend als leefomgeving tussen het gezin en school.

Opvoeders binnen deze drie leefomgevingen hebben allemaal hetzelfde doel voor ogen: kinderen de kans geven om zich te ontwikkelen tot volwassenen die hun plek hebben gevonden in onze samenleving en daar binnen hun eigen mogelijkheden, op een gezonde manier in kunnen functioneren. Iedereen in de leefomgeving van kinderen draagt daaraan op eigen manier bij, afhankelijk van de ontwikkelingsfase van kinderen en de mogelijkheden die de leefomgeving biedt.

Daarom heeft Marianne Riksen-Walraven gemeenschappelijke basisdoelen geformuleerd voor de opvoeding in de kinderopvang en het gezin, aan de hand van de vraag wat kinderen in de eerste levensjaren nodig hebben voor hun welzijn en ontwikkeling. Deze basisdoelen zijn opgenomen in de Wet Kinderopvang.

1. Bieden van emotionele veiligheid

Het gevoel van veiligheid wordt gezien als het belangrijkste pedagogische basisdoel. Het bieden van emotionele veiligheid is niet alleen belangrijk voor het welbevinden, het bieden van een veilig klimaat is ook een voorwaarde voor het realiseren van de andere pedagogische basisdoelen. Bij ViaVielā hebben we speciaal aandacht voor veilige hechting. De wijze waarop de hechting tot stand komt heeft een voorspellende waarde voor de emotionele ontwikkeling van kinderen op latere leeftijd. Het niet veilig gehecht zijn kan leiden tot allerlei uitdagingen als leerproblemen, lage eigenwaarde en het aangaan van relaties.

Veiligheid als basis

Het gevoel van emotionele veiligheid draagt bij aan het 'welbevinden' van kinderen. Welbevinden betekent 'het naar je zin hebben' of 'je op je gemak voelen'. Als een kind zich welbevindt, zal het vol zelfvertrouwen de omgeving gaan ontdekken, ervaringen opdoen en zich spelenderwijs gaan ontwikkelen tot, uiteindelijk, een zelfstandig en uniek individu.

De Amerikaanse psycholoog Abraham Maslow heeft de basisbehoeften van kinderen weergegeven in een piramide, met als basis lichamelijke behoeften, zoals eten, drinken, warmte en veiligheid. De belangrijkste basisbehoeften zijn:

1. **Lichamelijke behoeften**
2. **Behoefte aan een liefdevolle benadering**
3. **Behoefte aan veiligheid, duidelijkheid en continuïteit**

De volgorde van deze basisbehoeften is niet willekeurig. Als aan de eerste behoefte niet wordt voldaan komen kinderen niet toe aan het vervullen van de andere behoeften.

Hechting en gehechtheid worden beschreven in de gehechtheidstheorie van Bowlby. Voor een veilige hechting is het van belang dat de opvoeder gevoelig is voor de signalen van het kind (bijvoorbeeld door het te troosten wanneer het huilt), de autonomie van het kind respecteert, en steun en structuur biedt. De gehechtheid van een kind weerspiegelt in feite de opvoedingsgeschiedenis die het kind met zijn opvoeder heeft (Van IJzendoorn 2008).

In de praktijk

Kinderen kunnen rekenen op onze gastouders. Door de kleinschalige opvang ziet, hoort en voelt de gastouder snel aan wanneer een kind haar nodig heeft en reageert hier op met een aai over de bol, een knuffel of een compliment. Ze heeft daarbij oog voor de eigenheid van het kind. Onze gastouders zijn flexibel en geven kinderen de ruimte om zelf te doen, zelf te ontdekken en geven het kind de leiding in hun eigen ontwikkeling. Er is hierbij een juiste balans tussen het zelf doen en een uitdagende, maar veilige omgeving om zich optimaal te kunnen ontwikkelen.

Onze gastouders bieden structuur en regelmaat. Ze geven kinderen houvast doordat ze weten wat er komen gaat, alles een vaste plek heeft en de gastouders consequent zijn in regels en gedrag. Er is veel aandacht voor het wennen van kinderen, waarbij ze worden verwelkomd in een warm nest.

Babyopvang

Door het unieke karakter van gastouderopvang is er voor baby's extra aandacht. Voor de baby is dat belangrijk omdat veilig vooral een veilige hechtingsrelatie betekent. Eén vertrouwd gezicht dat verzorgt, de fles geeft en de baby troost als het verdrietig is. Hierdoor voelt de baby zich geborgen en kan het zich in die geborgenheid verder ontwikkelen.

Meer informatie over emotionele veiligheid en de Basisbehoeften van Abraham Maslow vind je in de theoretische verdieping van het pedagogisch beleid. Je vindt de theoretische verdieping in de kenniswijzer van Mijngastouderburo.

Heeft het kind het vandaag naar zijn zin bij de opvang?

2. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke competentie

Als baby's ter wereld komen zijn de hersenen al compleet aanwezig maar moeten de verschillende hersendelen zich nog wel ontwikkelen en moeten er nog heel veel onderlinge verbanden tot stand worden gebracht. Bij jonge kinderen spreken we van 700 nieuwe verbindingen per seconde!

Kinderen kunnen veel leren op het gebied waar hun talenten liggen. Door aan te sluiten bij dat wat kinderen interesseert, laten kinderen meer doorzettingsvermogen zien, zijn nieuwsgieriger, gaan dieper in het leggen van verbanden en zijn origineler in hun benadering en ideeën. Daarom hebben wij speciaal aandacht voor talentontwikkeling.

De brede ontwikkeling

Met de ontwikkeling van persoonlijke competentie bedoelen we dat kinderen een eigen persoonlijkheid kunnen ontwikkelen, met eigen persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen en flexibiliteit. Persoonlijke competenties die kinderen uiteindelijk in staat stellen om problemen op de juiste manier aan te pakken en zich aan te passen aan veranderingen.

Daarnaast gaat het om competenties op deze vier ontwikkelingsgebieden:

- **Motorische en sensomotorische ontwikkeling**
- **Sociaal-emotionele ontwikkeling**
- **Cognitieve ontwikkeling**
- **Spraak- en taalontwikkeling**

De verschillende ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen en beïnvloeden elkaar. Ze vormen samen de 'brede ontwikkeling'.

Spelen = leren

Jonge kinderen leren door te spelen. Ze kijken naar wat anderen doen en doen dat na. Ze proberen hoe iets werkt en leren al doende hoe het moet. En ze blijven volhouden tot het lukt. Ze ontwikkelen zich doordat ze onbewust telkens datgene kiezen waardoor ze een volgende stap in hun ontwikkeling kunnen maken.

"Kinderen zijn de motor van hun eigen ontwikkeling"

Dit is een uitspraak die voortbouwt op de theorieën van de ontwikkelingspsycholoog Vygotsky. Hij maakt onderscheid tussen wat een kind kan bereiken zonder hulp en met hulp. Hij maakt onderscheid tussen het actuele ontwikkelingsniveau: datgene wat een kind zelfstandig kan bereiken, en de zone van naaste ontwikkeling: datgene wat een kind kan bereiken als hij hulp krijgt van een volwassene of van een kind dat al verder is in zijn ontwikkeling.

Een volwassene kan kinderen op allerlei manieren aanmoedigen of prikkelen, zodat het nieuwe vaardigheden leert beheersen die het zonder hulp niet of pas later zou leren. De volwassene, of het kind dat al verder is in zijn ontwikkeling, brengt het kind op deze manier naar de zone van de naaste ontwikkeling.

In de ontwikkelingsstimulering sluit de gastouder aan bij waar de aandacht van kinderen op dat moment naar toe gaat en het tempo van het kind. Om recht te doen aan de eigenheid van het kind en goed bij de ontwikkeling van het kind te kunnen aansluiten, brengen we de ontwikkeling van kinderen, aan de hand van ons eigen observatie instrument 'Dit ben ik!', in grote lijnen in kaart.

In de praktijk

Onze gastouders geven kinderen de ruimte en gelegenheid om zelf te ontdekken wat hun mogelijkheden en onmogelijkheden zijn. Deze dynamiek van onderzoeken, ontdekken, spelen en herhalen is een belangrijk aandachtspunt in de talentontwikkeling. Onze gastouders kijken gericht naar een kind: waar is het mee bezig, waar gaat de aandacht naartoe en op welke manier onderzoekt het kind. De gastouder sluit hier in de ontwikkelingsstimulering op aan. Talent kan zich ontwikkelen als je het ziet en er op in gaat. Wij vinden het belangrijk dat naast het kansen grijpen, kinderen in een uitdagende omgeving komen die mogelijkheden biedt en uitdaagt.

Meer informatie over de Zone van naaste ontwikkeling van Vygotsky, vind je in de theoretische verdieping van het pedagogisch beleid. Je vindt de theoretische verdieping in de kenniswijzer van Mijngastouderburo.

Heeft het kind vandaag iets geleerd dat bijdraagt aan zijn/haar (talent)ontwikkeling?

3. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van sociale competentie

Mensen zijn sociale wezens. Al vanaf de geboorte hebben kinderen interesse in hun omgeving. Naarmate kinderen ouder worden, zoeken zij steeds meer bewust contact met elkaar. Ze hebben plezier, sluiten vriendschappen, ze maken ruzie en ze maken het weer goed. Dat is belangrijk omdat kinderen de sociale regels zich op deze manier eigen maken. Ze leren sociale vaardigheden zodat ze zelfvertrouwen en eigenwaarde ontwikkelen en straks in staat zijn goed mee te komen in een maatschappij die steeds meer van ze vraagt.

Imitatie

Kinderen imiteren elkaar en imiteren volwassenen. Daar speelt de gastouder op in door zelf steeds het goede voorbeeld te laten zien en op de juiste manier te reageren op het gedrag van kinderen. Op deze manier leren kinderen al vanaf jonge leeftijd rekening met elkaar te houden, elkaar te troosten, te helpen en conflicten op te lossen.

Vriendschap

Vriendschap tussen kinderen is zeer waardevol en speelt een belangrijke rol in het leven van opgroeiende kinderen. Spel tussen vrienden is vaak van een 'hoger' niveau en is van grote emotionele betekenis voor kinderen. Het aangaan van vriendschappen geeft plezier, heeft een positieve invloed op de sociale competenties en het gevoel van eigenwaarde. Hoe kleiner het leeftijdsverschil tussen kinderen, hoe groter de kans op vriendschap.

Botsingen

Uit onderzoek van Elly Singer en Dorian de Haan is naar voren gekomen dat 2- en 3-jarigen gemiddeld 5 kleine botsinkjes of irritaties, 6 meningsverschillen en 1 keer ruzie hebben per uur. De meeste conflicten duren maar kort en lossen kinderen zelf op. Conflicten zijn een belangrijk en leerzaam onderdeel van het vrije spel van kinderen. Kinderen leren:

- **Dat ze rekening moeten houden met de wensen van andere kinderen.**
- **Sociale en morele regels kennen en aanvoelen wat in een bepaalde situatie handig en effectief is om te gebruiken.**
- **Van zich afbijten, inschikken en oplossingen zoeken die voor iedereen aanvaardbaar zijn.**

In de praktijk

Onze gastouders zijn in hun gedrag een voorbeeld voor de kinderen. Ze zijn vriendelijk, luisteren naar de kinderen en kinderen worden zoveel mogelijk met elkaar in contact gebracht. De gastouders zorgen dat er een fijne sfeer heerst en er altijd positief wordt gecommuniceerd: benoemen wat er goed gaat en welk gedrag je graag wilt zien. De gastouders doen dit door goed te observeren, complimentjes te geven over de dingen die goed gaan en bij te sturen waar nodig. Kinderen worden niet alleen gelaten in het oefenen, de gastouder is op de zijlijn aanwezig en verrijkt het spel daar waar nodig.

Als kinderen ouder worden, gaan ze meer onderlinge verschillen ervaren en hun onderlinge prestaties met elkaar vergelijken. Onze gastouders leren kinderen dat iedereen erbij hoort en dat juist onderlinge verschillen ons leven zo mooi maken. De gastouder heeft oog voor de eigenheid van ieder kind en kan, door het bieden van verschillende soorten activiteiten, juist dát naar boven halen dat nodig is om ieder kind te laten stralen!

Meer informatie over de sociale ontwikkeling, vind je in de theoretische verdieping van het pedagogisch beleid. Je vindt de theoretische verdieping in de kenniswijzer van Mijngastouderburo.

Heeft het kind vandaag met iemand gespeeld of bewust contact gezocht?

4. Overdragen van waarden en normen

Als kinderen opgroeien en de wereld groter wordt, neemt hun zelfstandigheid toe. Ze gaan naar school en de sportclub en gaan steeds meer een eigen mening vormen. Kortom, ze gaan deel uitmaken van onze samenleving. We willen graag dat kinderen opgroeien tot zelfstandige, actieve volwassenen die verantwoordelijkheid kunnen én willen nemen voor hun eigen gedrag en hun omgeving, en een positieve bijdrage leveren aan de samenleving als geheel.

Participatie = meedoen, meedenken, meetellen

Participatie gaat over het meedoen in de wereld, het leren samenleven met andere mensen, het zelfstandig worden en het leren rekening houden met anderen. Hiervoor moeten kinderen zich kunnen verplaatsen in anderen. De gastouder helpt dit proces op gang door kinderen te betrekken, vragen te stellen of gesprekken te voeren die ze aanzet tot nadenken.

Participatie is ook het uitgenodigd worden in de wereld van de volwassenen en aangemoedigd worden om mee te denken. Onderhandelen is een belangrijke vaardigheid die kinderen hierin kunnen leren. Als kinderen ervaren dat ze meetellen, voelen ze zich gewaardeerd en trots. Het gaat er niet om dat je aan alle wensen tegemoet moet komen, maar het is belangrijk dat kinderen leren dat hun mening telt en dat ze leren onderhandelen. Op deze manier leren ze verantwoordelijkheid te nemen en fouten te maken. Het geeft kinderen invloed op hun leefomgeving en dat maakt hen vaardig voor nu en later.

In de praktijk

Onze gastouders geven zelf het goede voorbeeld en zijn zich bewust dat hun eigen rol erg belangrijk is. Ze geven kinderen, zodra het kan, een stem en laten hen meedenken waar dat mogelijk is. Ze zorgen voor structuur zodat kinderen de regels leren kennen, waarbij grenzen respectvol, tactvol en doortastend worden aangegeven.

Gastouderopvang is een unieke manier van opvang. Het onderscheidt zich door kleinschaligheid en daarmee is het voor ouders mogelijk om als opvoedpartners samen op te trekken. De gastouder heeft oog voor de eigenheid van het kind, geeft kinderen de ruimte en geeft kinderen mee dat iedereen erbij hoort, ongeacht achtergrond.

Dit pedagogisch beleid biedt uitgangspunten voor de omgang met kinderen. En wat voor kinderen geldt, geldt ook voor gastouders en ouders: door onze eigen opvoeding, ervaringen en culturele afkomst, verschillen we van elkaar. We hebben oog voor de eigenheid van het kind met eigen rituelen, gewoonten of geloofsovertuiging, waarbij we goede afstemming tussen gastouders en ouders heel belangrijk vinden.

Meer informatie over de morele ontwikkeling, vind je in de theoretische verdieping van het pedagogisch beleid. Je vindt de theoretische verdieping in de kenniswijzer van Mijngastouderburo.

Heeft het kind vandaag geleerd om sociaal en/of op respectvolle wijze met elkaar om te gaan?

Aandacht voor kwaliteit

Met de (gast)ouder als opvoedpartner werken we hard aan de toekomst van de jongste generatie. Kwaliteit die tot uitdrukking komt in de manier waarop onze gastouders hun vaardigheden inzetten in de dagelijkse opvangpraktijk. Want, de kwaliteit van de gastouderopvang wordt voor het belangrijkste deel bepaald door de kwaliteit van de interactie die de gastouder heeft met de kinderen. Daarom gaat onze aandacht voor kwaliteit uit naar deskundigheidsbevordering van de gastouders.

Alle gastouders die bij ons zijn aangesloten, moeten verplicht een aantal online cursussen volgen:

- **Basicursus gastouder**
- **De vier pedagogische basisdoelen**
- **Effectief communiceren met ouders**
- **Hygiëne en persoonlijke verzorging**
- **Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling**

Daarnaast volgt de gastouder ieder twee jaar verplichte bijscholing met aandacht voor het pedagogisch handelen, veiligheid en hygiëne en het signaleren van kindermishandeling. Gastouders kunnen kiezen wat het best past bij de manier van leren en daar waar hun aandacht het meest naar uitgaat. Gastouders kunnen zich zo ook specialiseren in uiteenlopende onderwerpen die aansluit bij hun persoonlijke opvangsituatie.

Workshops

De gastouder kan kennis en vaardigheden vergroten door het volgen van workshops die door de ViaViela vestiging georganiseerd worden.

Intervisie

De gastouder kan deelnemen aan intervisiebijeenkomsten die door de ViaViela vestiging georganiseerd worden.

Ondersteuning voor gastouders

De gastouder kan pedagogische vragen of uitdagingen voorleggen middels een telefonisch consult. Daarnaast verstrekken wij de gastouder ieder kwartaal een pedagogische nieuwsbrief die aansluit bij de leeftijd en ontwikkelingsfase van de opvangkind(eren).

Eisen die aan de opvangomgeving worden gesteld

Kwaliteit wordt ook bepaald door andere factoren zoals de opvangomgeving en de groepsgrootte. Hiervoor gelden wettelijke eisen die zijn vastgelegd in de Wet Kinderopvang. Deze eisen worden jaarlijks door ons getoetst door middel van een huisbezoek aan de opvanglocatie en worden gecontroleerd door de GGD.

- **Algemeen**

De gehele opvanglocatie is altijd rookvrij en de opvanglocatie is voorzien van voldoende en goed functionerende rookmelders conform de eisen uit het Bouwbesluit.

- **Speelruimte**

Elke gastouder heeft een verantwoorde en veilige ruimte om te kunnen spelen, afgestemd op het aantal en de leeftijd van de kinderen. Het speelgoed is veilig, gevarieerd, uitdagend en stimuleert het sociaal, cognitief, motorisch en creatief spel van een kind. Er is aandacht voor spel, bewegen, muziek en voorlezen.

- **Slaapruijnte**

Voor kinderen tot 1,5 jaar is er een aparte, goed geventileerde slaapruijnte, afgestemd op het aantal kinderen in die leeftijdscategorie.

- **Buitenspeelmogelijkheden**

De gastouder biedt veilige buitenspeelmogelijkheden. Dit kan zijn in de eigen tuin, maar het kan ook een buitenspeelplaats in de directe omgeving zijn. In alle gevallen is de buitenspeelruimte veilig en is hij afgestemd op de leeftijd van de kinderen.

Leeftijdsopbouw en aantal opvangkinderen

- **Bij een gastouder worden maximaal zes kinderen in de leeftijd tot 13 jaar gelijktijdig opgevangen. Eigen kinderen tot 10 jaar worden meegerekend.**
- **Bij een gastouder worden maximaal vijf kinderen tot 4 jaar gelijktijdig opgevangen.**
- **Bij een gastouder worden maximaal 4 kinderen tot 2 jaar gelijktijdig opgevangen, waarvan maximaal 2 kinderen tot 1 jaar.**

Achterwacht

Als een gastouder 3 of meer kinderen tegelijktijdig opvangt, is er een andere volwassene als achterwacht stand-by. Deze achterwacht is tijdens de opvang altijd telefonisch bereikbaar en moet in geval van calamiteiten snel (binnen 15 minuten) aanwezig zijn.

Veiligheid en gezondheid

Wij verwachten van de gastouder dat zij kinderen een hygiënische en veilige opvangomgeving bieden. Dit wordt jaarlijks gecontroleerd door middel van een jaarlijkse RI&E – veiligheid en gezondheid. Wij ondersteunen de gastouders hierbij.

Oudercommissie

We hechten veel waarde aan het in gesprek gaan en blijven met ouders. Hiervoor hebben we een centrale oudercommissie ingesteld. Deze commissie vormt de stem van de ouders. De ViaViela vestigingen hebben een lokale oudercommissie. Indien er geen oudercommissie gevormd kan worden, wordt er gebruik gemaakt van alternatieve ouderraadpleging.

Gastouderraad

Gastouders doen ertoe en vormen het hart van ViaViela. Via de gastouderraad participeren zij en geven zij mede richting aan de dienstverlening en werkwijze van ViaViela.

De online cursussen of meer informatie over de jaarlijkse RI&E en de eisen die aan de opvangomgeving worden gesteld, vind je in Mijngastouderburo.

Hoe is de speelleeromgeving ingericht?